

Numeraloj ordaj: primus, secundus, tertius, quartus, quintus, sextus, septimus, octavus, nonus, decimus, undecimus, duodecimus, tertius decimus ... vicesimus ... centesimus ... millesimus

Verboj dividiĝas en kvar konjugaciojn laŭ karakterizaj radikvokaloj: I. *ā* (*amāre*), II. *ē* (*delēre*), III. *e* (*legere, capere*), IV. *ī* (*audīre*). Ekzistas apartaj finaĵoj por ĉiuj tri personoj en singularo kaj pluralo. Krom infinitivoj kaj indikativo ekzistas konjunktivo, imperativo kaj participoj. Por esprimi tempajn nuancojn (kiel: „mi est-as/-is/-os am-anta/-inta/-onta”) krome ekzistas t.n. perifrastika konjugacio kun helpverbo *esse*.

Infinitivoj: prezenca aktiva: *amare* (ami), imperfekta aktiva: *amavisse* (esti aminta), futura aktiva: *amaturum esse* (esti amonta), prezenca pasiva: *amari* (esti amata), imperfekta pasiva: *amatum esse* (esti amita), futura pasiva: *amatum iri* (esti amota)

Indikativo aktiva (3. pers. sg.): prezenca: *amat* (li amas), imperfekta: *amabat* (amis), perfekta: *amavit* (estas aminta), pluskvamperfekta: *amaverat* (estis aminta), futura: *amabit* (amos), futura II.: *amaverit* (estos aminta)

Indikativo pasiva (3. pers. sg.): prezenca: *amatur* (li estas amata), imperfekta: *amabatur* (estis amata), perfekta: *amatus est* (estas amita), pluskvamperf.: *amatus erat* (estis amita), futura: *amabitur* (estos amata), futura II.: *amatus erit* (estos amita)

Participo aktiva: prezenca: *amans* (amanta), perfekta: *hortatus* (stimulinta), futura: *amaturus* (amonta). *Participo pasiva* perfekta: *amatus* (amita). *Gerundivo:* *amandus* (amota). *Supino:* *amatum* (amata).

Ankaŭ la verbaj finaĵoj malaperadis dum la lingvoevoluo, tial oni devis uzi personajn pronomojn por distingi inter unuopaj personoj. Anstataŭ komplikaj tempoformaj finaĵoj oni uzis helpverbon „havi” kun supino (habet amatum). Preskaŭ ĉiuj malregulaĵoj reguliĝis laŭ la modelo de la unua konjugacio, krom la plej uzata verbo „esti”, kiu restis malregula kaj ŝanĝiĝis nur fonetike (inf. *esse*, 1.prez. sg. *sum*, 3. prez. sg. *est*, imp. *erat*, pf. *fuit*, fut. *erit* ktp.). Planlingvoj plej ofte uzas radikon „es” aŭ formon de la tria persono sg.

Specimeno de teksto:

Obama in Europam venit. Praesidens Barack Obama hac septimana iter in Europam suscepit, ut cum aliis moderatoribus mundi de rebus maximi momenti colloqueretur. Obama apud Europaeos multum gratia valet, quam ob rem exspectatio eius videndi magna erat. Primum quidem Londinium volavit, ubi die Iovis conventus oeconomicus internationalis habebatur. Deinde in Germaniam transiit, ut anniversarium sexagesimum consociationis militaris NATO celebraret. Die Dominico autem Pragae summus conventus Unionis Europaeae et Civitatum Americae Unitarum instituetur, in quo cum de securitate energiae tum de mutatione climatica agetur.

Obama venas en Eŭropon. Prezidento Barack Obama ĉi-semajne faris vojaĝon en Eŭropon, por ke li interparolu kun aliaj mondaj aŭtoritatoj pri gravegaj aferoj. Obama estas ĉe eŭropanoj tre favorata, tial la atendo vidi lin estis granda. Unue li flugis al Londono, kie ĵaude okazis internacia ekonomia kunveno. Poste li sekvis al Germanio por festi la sesdekjariĝon de milita organizaĵo NATO. Dimanĉe okazos en Prago pinta kunveno de Eŭropa Unio kaj Usono, kie temos pri seku-reco de energio kaj pri klimata ŝanĝo.

Figuro 2.8: novaĵo el Nuntii Latini, Yleiradio